

Procuratura Republicii Moldova
PROCURATURA GENERALĂ

SONDAJ
INDEPENDENȚA ȘI EFICIENȚA ACTIVITĂȚII DE
PROCUROR ÎN CONTEXTUL REFORMEI

REZULTATELE SONDAJULUI

2018

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

CUPRINS

1. CONTEXT

2. METODOLOGIE

3. PROFILUL REPONDENȚILOR

4. PRINCIPALELE CONSTATĂRI

5. REZULTATE GENERALE

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

1. CONTEXT

Prezentul Sondaj cu tematica „*Independența și eficiența activității de procuror în contextul reformei*” a fost efectuat în perioada 27.03.2018 – 27.04.2018 de către Comisia de Coordonare a Reformei Procuraturii în vederea evaluării activității de realizare a **Obiectivului H**: „Implementarea eficientă, responsabilă și în timp util a noii Legi cu privire la Procuratură”, ce se referă la **Scopul strategic I**: „*Consolidarea și modernizarea organizării, modului de funcționare, managementului și eficienței Procuraturii - ca instituție independentă și eficientă în cadrul sistemului justiției*”, din cadrul Planului de Dezvoltare Strategică (PDS) a Procuraturii pentru anii 2016-2020.

Scopul prezentului sondaj este de a evalua impactul măsurilor întreprinse în procesul de reformare a instituției Procuraturii asupra modului de percepție de către procurori a schimbărilor promovate.

Concomitent, sondajul are ca **obiective**:

- Analiza percepției reformei Procuraturii de către personalul instituției, inclusiv a viziunilor asupra rolului și aportului organelor de autoadministrare în asigurarea garantării independenței procurorilor;
- Identificare sectoarelor necesare de intervenție pentru dezvoltarea capacităților instituționale în vederea fortificării independenței procurorilor și sporirii eficienței activității acestora;
- Generalizarea opiniei corpului de procurori asupra soluțiilor ce se impun pentru asigurarea continuității fortificării independenței procurorilor și a calității activității desfășurate de aceștia.

2. METODOLOGIE

Universul eșantionului: Procurorii efectiv în exercițiu la momentul efectuării sondajului, cu excepția celor care sînt suspendați din funcție, se aflau în concediu de odihnă sau concediu medical.

Caracteristica eșantionului:

Tip: diversitate de poziții ierarhice, diversitate de competențe teritoriale și materiale, diversitate de vechime în funcție.

Volum: 559 repondenți – procurori din Republica Moldova

Vârstă: nu a fost specificată ca criteriu;

Procuratura Republicii Moldova

PROCURATURA GENERALĂ

Reprezentativitate: Eșantionul este reprezentativ la nivelul ariei de cercetare și reprezintă procurori din cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate și teritoriale;

Metoda: Completarea individuală a chestionarelor anonime și depunerea personală de către repondenți a acestora în urnă unică sigilată. Sondajul a fost efectuat prin metoda de completare de sine stătătoare a chestionarului de către procurori la locul de muncă, fiind asigurată confidențialitatea răspunsurilor.

Instrumentarul: Chestionarul a fost creat de către secția politici, reforme și management al proiectelor din cadrul Direcției politici, reforme și protecția intereselor societății a Procuraturii Generale, fiind compus din 29 întrebări. Chestionarul nu conține numele și prenumele respondentului și nici denumirea subdiviziunii Procuraturii Generale, procuraturii specializate sau teritoriale în care activează procurorul. Respectiv, chestionarul nu a conținut date care să facă posibilă identificarea procurorului respondent.

Culegerea informației: Chestionarele au fost colectate în urna sigilată cu stema Comisiei Electorale Centrale, fiind sigilată cu 4 sigilii, iar pe fiecare sigiliu fiind aplicate ștampila cu blazon a Procuraturii Generale, fiind întocmit în acest sens un *Act de sigilare, semnat de către membrii* Comisiei de Coordonare a Reformei Procuraturii. Fiecare procuror a depus personal chestionarele în urnă la sediul Procuraturii în care activează. Chestionarele completate au fost colectate de către o persoană responsabilă de colectarea acestora. În procesul de colectare a chestionarelor au fost întocmite **58** de procese-verbale, prin care se confirmă numai numărul total al procurorilor care au participat la sondaj din fiecare subdiviziune a Procuraturii Generale, procuratură specializată sau teritorială.

Perioada culegerii informației:

Chestionarele au fost colectate în perioada 27 martie - 10 aprilie 2018.

Prelucrarea datelor:

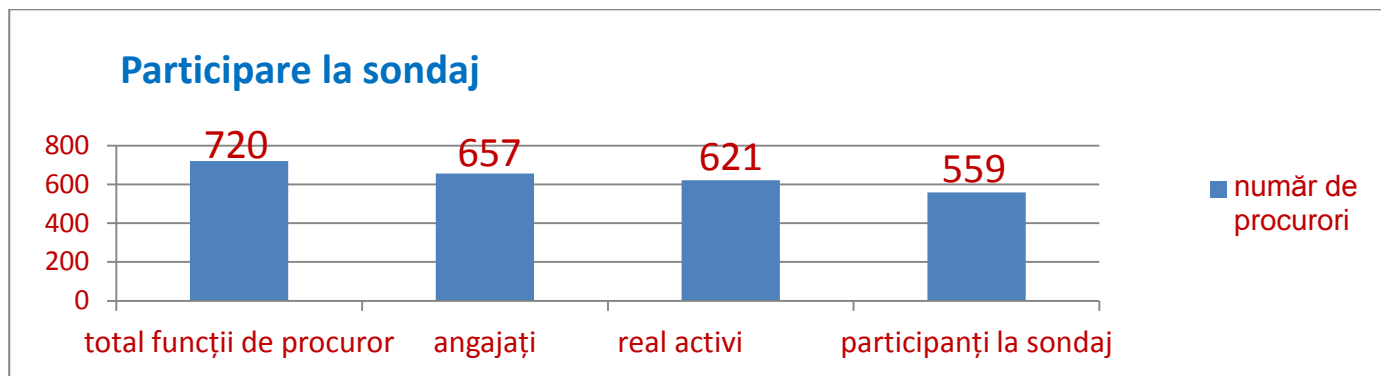
Prelucrarea datelor a fost efectuată în perioada 11 - 27.04.2018. După desigilarea urnei, chestionarele colectate au fost analizate de către procurorii și consultanții procurorului din cadrul Secției politici, reforme și management al proiectelor din cadrul Procuraturii Generale.

3. PROFILUL REPONDENȚILOR

Din numărul total de **720** procurori, prevăzuți conform statelor de personal, în perioada completării chestionarului, real în funcție erau angajați **596** de procurori. În cadrul sondajului au completat chestionarele **559** procurori, ceea ce reprezintă circa **94** % din numărul total al procurorilor din țară real angajați.

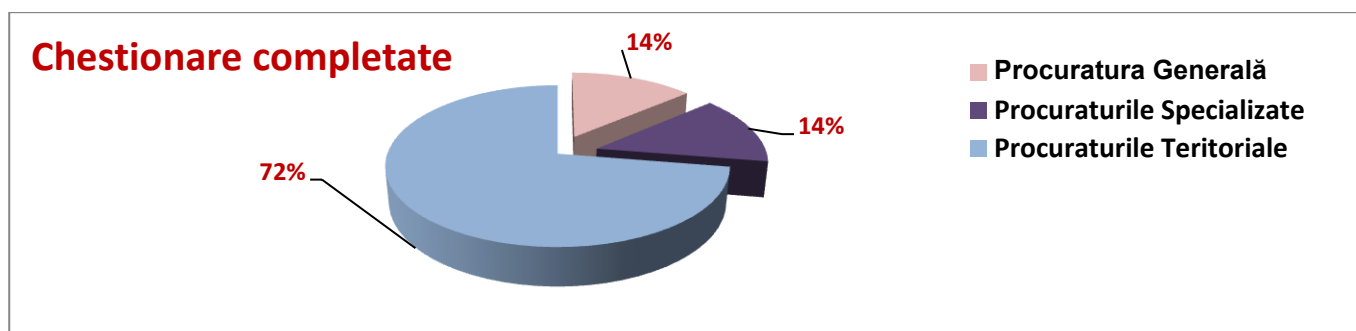

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

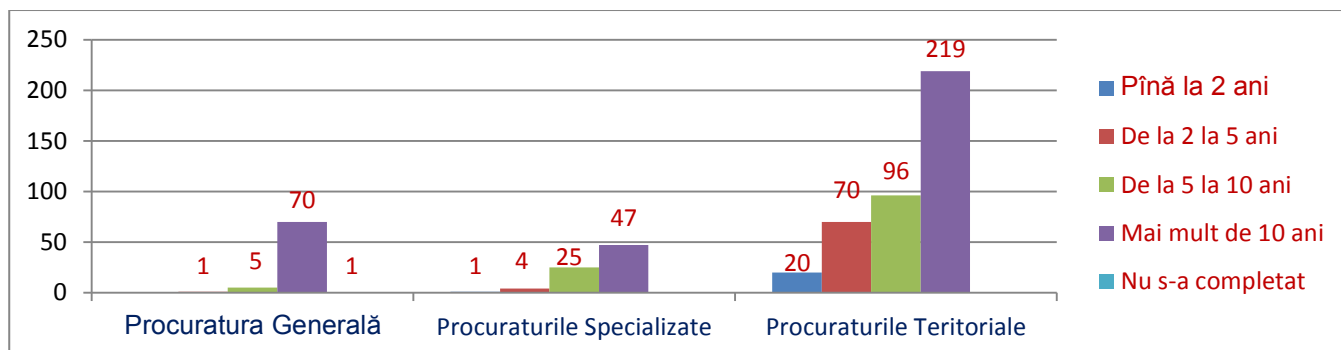

Astfel au fost completate **559** chestionare, dintre care:

- Procuratura Generală – **77**;
- Procuraturile Specializate – **77**;
- Procuraturile teritoriale – **405**

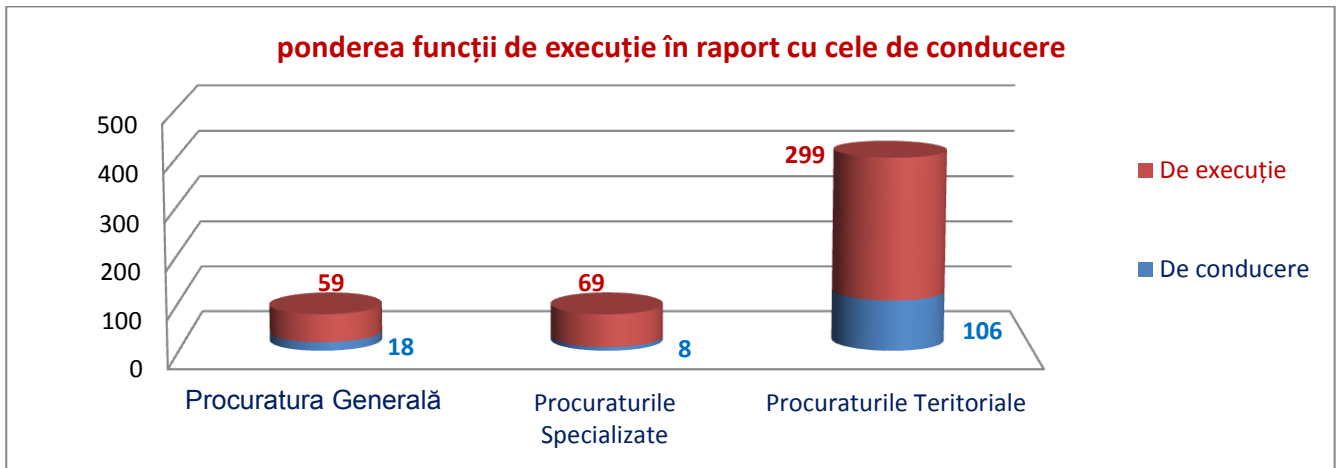
Analizând profilul repondenților sub aspectul *vechimmii în profesie*, se constată că majoritatea procurorilor care au participat la sondaj (circa 60%) au vechimea mai mare de 10 ani, iar 23% au o vechime cuprinsă între 5 și 10 ani.

Fiind studiat coraportul între repondenți cu funcții de execuție și cei cu funcții de conducere s-a constatat că 76 % din procurorii care au îndeplinit chestionarele exercită funcții de executor, iar 24 % sînt procurori cu funcții de conducere.

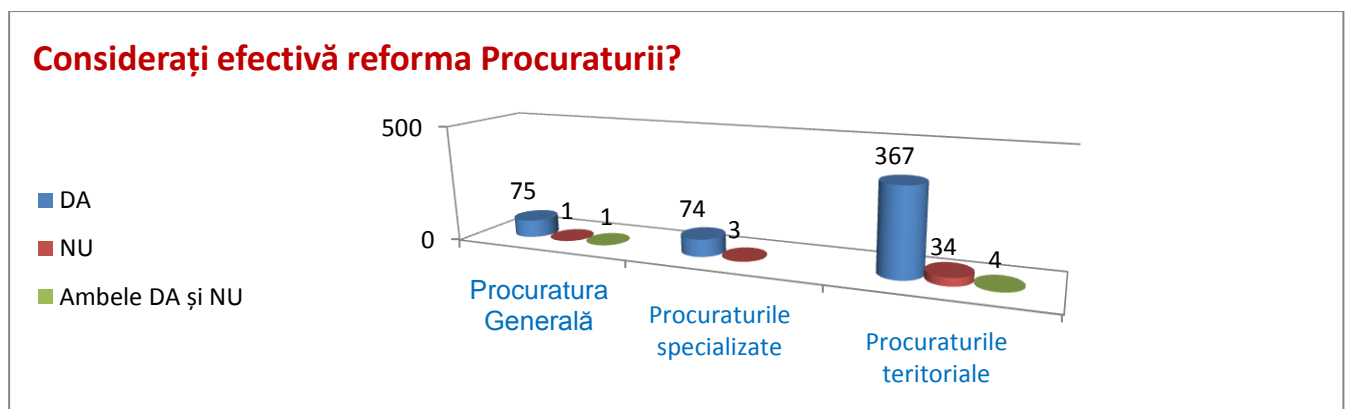
Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

4. PRINCIPALELE CONSTATĂRI

Percepția eficienței reformei Procuraturii

Fiind chestionați cu privire la modul de percepție a eficienței reformei Procuraturii, circa 92% dintre respondenți au exprimat opinia cu privire la impactul pozitiv al măsurilor întreprinse în acest domeniu.

Astfel, din numărul total de persoane intervievate din Procuratura Generală și procuraturile specializate, doar 4 persoane au apreciat reforma instituției ca fiind neefectivă, adică 2,6 % din personalul de procurori din aceste procuraturi, iar o persoană a indicat ambele răspunsuri.

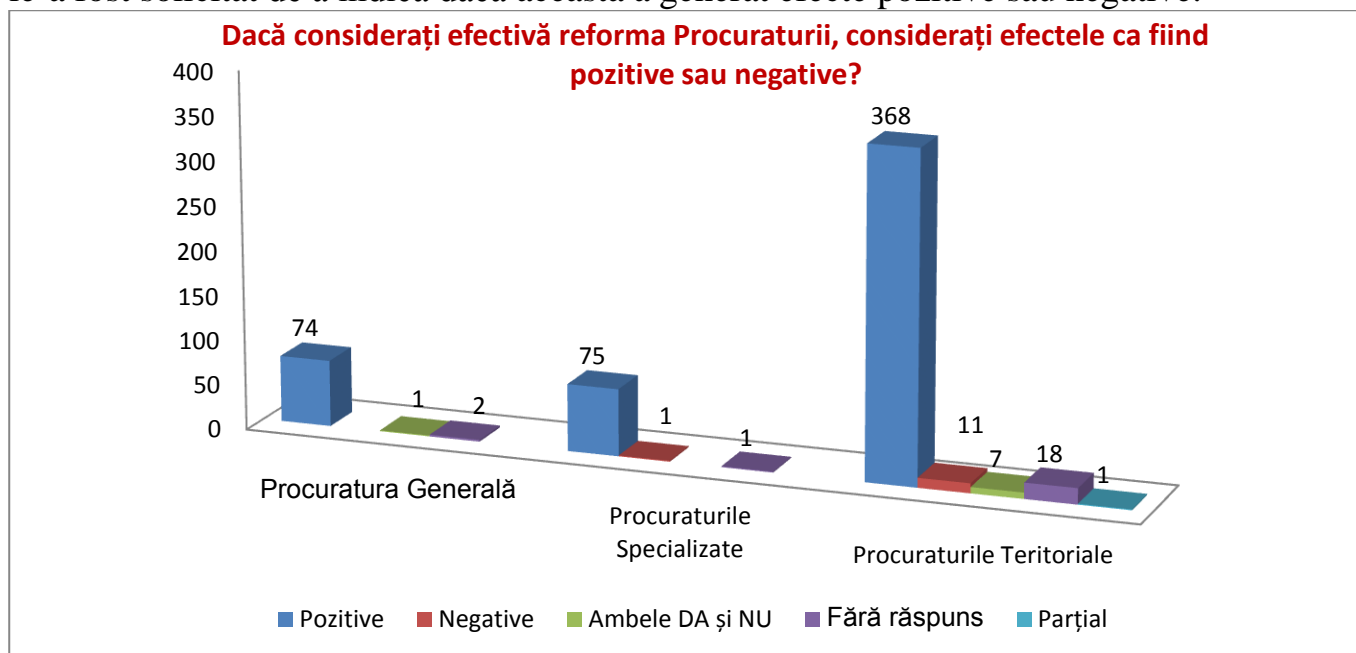
Totodată, aceeași concluzie a fost expusă și de 34 persoane din cadrul procuraturilor teritoriale, ceea ce constituie circa 9 % din procurorii teritoriali, iar 4 persoane intervievate au indicat ambele răspunsuri.

Totuși, majoritatea procurorilor intervievați din procuraturile de toate nivelele (circa 92%) percep reforma instituției ca fiind efectivă și eficientă.

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

Fiind studiată percepția procurorilor asupra efectelor produse de către reformă, în cadrul chestionării procurorilor care au considerat că reforma instituției a fost efectivă, le-a fost solicitat de a indica dacă aceasta a generat efecte pozitive sau negative.

În concluzie, 517 intervievați (circa 92,4 %) au considerat efectele reformei ca fiind pozitive, 8 persoane au indicat ambele răspunsuri, iar 1 persoană a specificat că au fost parțial pozitive.

În special, în calitate de **efecte pozitive** ale reformei Procuraturii, intervievații au indicat următoarele:

Efectele pozitive	Procuratura Generală	procuraturile specializate	procuraturile teritoriale	TOTAL
Salarizare mai bună	74	74	377	525
Sporirea independenței procesuale a procurorului	64	57	353	474
Instrucțiunile și liniile directorii ale Procurorului General diseminate în teritoriu	58	63	336	457
Condiții mai bune de muncă	41	68	261	370
Sporirea numărului consultanților procurorilor	49	62	251	362
Specializarea procurorilor	62	70	128	260
Calitatea instruirii continue a procurorului	32	38	120	190
Dețășarea ofițerilor de urmărire penală și ofițerilor de investigații	-	2	-	2

Cele mai apreciate 5 efecte ale reformei au fost considerate de către procurorii intervievați, ca fiind următoarele:

- Majorarea salariului;

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

- Sporirea independenței;
- Stabilirea liniilor directorii clare de către Procuratura Generală;
- Îmbunătățirea condițiilor de muncă;
- Sporirea numărului de consultanți ai procurorului.

Totodată, din numărul total de procurori participanți la sondaj (559 persoane), doar 12 persoane au indicat categoric că reforma instituției a generat efecte negative.

Fiind solicitată motivarea percepției negative a reformei instituției, cu indicarea efectelor **negative** pe care le-a generat, aceste persoane au indicat următoarele:

procurorii din Procuratura Generală:

- Discriminarea cu privire la pensionare, comparativ cu procurorii din alte state europene și în raport cu prevederile Legii nr.294-XVI din 25.12.2008 cu privire la Procuratură.

procurorii din procuraturile specializate:

- Activitatea nu a fost simplificată, dar a devenit mai anevoioasă;
- Competența Procuraturii Anticorupție nu corespunde rigorilor.

procurorii din procuraturile teritoriale:

- Procesul de lucru și adoptarea deciziilor s-a îngreunat;
- Procesul este birocratizat, a fost menținută cerința de a întocmi rapoarte și dări de seamă neesențiale;
- Repartizarea neuniformă a volumului de lucru;
- Instabilitatea pentru angajați;
- Independența procurorului este formală, reforma a constat doar în schimbarea denumirilor subdiviziunilor, procurorii nu sunt factori de decizie, de facto, doar execută indicațiile verbale ale superiorilor;
- Volumul de lucru s-a mărit, însă nu sunt suficienți consultanți pentru fiecare procuror;
- Necesită îmbunătățire condițiile de muncă și asigurarea tehnico-materială;
- Este necesară o salarizare mai bună pentru funcționarii publici, consultanți.
- Procedurile și criteriile de evaluare și selecție pentru angajare, numire, transfer, delegare sînt anevoioase, ceea ce descurajează de a aplica la concursuri.
- Datorită caracterului îndelungat al concursurilor pentru suplinirea funcțiilor vacante, crește esențial volumul de lucru efectuat de colegii în funcție.
- Sunt prea multe organe de autoadministrare ale procurorilor;
- S-a minimalizat competențele CSP-lui în raport cu Colegiile din subordine;
- Urmează a fi introdusă în procuratura municipiului Chișinău funcția de adjunct al procurorului șef de Oficiu.

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

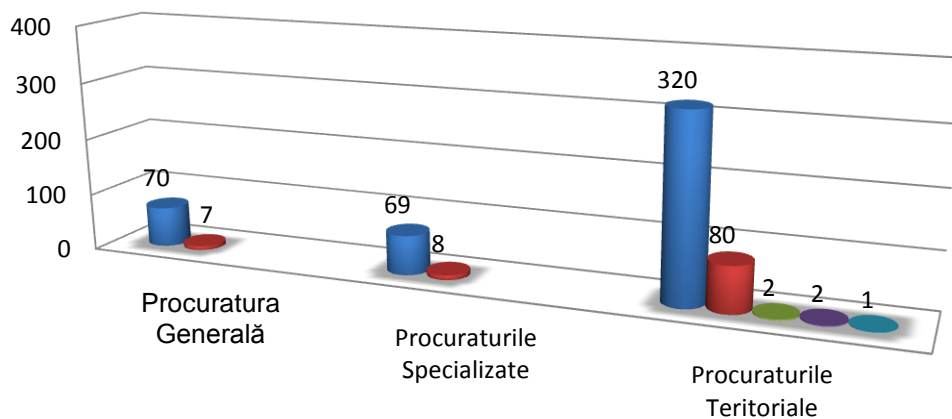
- Nu sunt înlăturate cauzele și condițiile problemelor existente;
- Problemele nici nu sunt evidențiate;
- Posibilitatea transferului dintr-un oficiu în altul este un factor de risc pentru asigurarea independenței procurorilor.
- Reforma Procuraturii nu a fost finalizată, deoarece procurorilor nu le-a fost atribuit statut de magistrați;
- S-au schimbat funcțiile, alte reanieri în activitate nu s-au efectuat;
- Este necesară excluderea implicării conducerii Procuraturii Generale;
- Prezența unui număr mare de procurori în Procuratura Generală cu funcții de supraveghere, deși reforma Procuraturii preconiza reducerea acestor funcții;
- Reforma a adus la distrugerea unității și colegialității între procurori;
- Obligarea procurorilor să poarte mantie este o soluție incorectă;
- S-a înrăutățit drastic pentru personal politica de sancționare;
- Modificarea vârstei de pensionare urma să fie aplicată doar în privința noilor angajați.

Percepțiile cu privire la asigurarea independenței procurorilor

Fiind chestionați cu privire la asigurarea independenței procurorilor, 82 % din numărul total de persoane participante la sondaj au răspuns categoric că această garanție este asigurată, iar 17% din intervievați au susținut că aceasta nu este asigurată.

În același timp, circa 1% din participanți la sondaj au dat răspunsuri ambigui sau nu au răspuns la întrebare.

Considerați că este asigurată independența procurorului?

	Procuratura Generală	Procuraturile Specializate	Procuraturile Teritoriale
■ DA	70	69	320
■ NU	7	8	80
■ Fără răspuns			2
■ Ambele: DA și NU			2
■ Fără filă			1

Procuratura Republicii Moldova

PROCURATURA GENERALĂ

Fiind solicitați de a argumenta percepția conform căreia independența procurorilor nu este asigurată, repondenții (17%) au invocat următoarele:

procurorii din Procuratura Generală:

- Lipsa statutului de magistrat al procurorului, afectează garanția asigurării independenței acestora;
- Procurorii nu au posibilitate de a decide de sine stătător;
- Păstrarea sistemului ierarhic îndepărtează procurorii de independența de care dispun judecătorii;

procurorii din procuraturile specializate:

- Oricare decizie este coordonată cu procurorul-șef;
- Este necesară detașarea din funcție a membrilor Colegiului disciplinar;
- Dreptul procurorului-șef de anulare a hotărârilor procurorilor inferiori, afectează independența acestora;
- Existența controlului ierarhic minimalizează rolul controlului judiciar, care trebuie să fie unic și prioritar.

procurorii din procuraturile teritoriale:

- Se dau indicații care contravin normelor imperative ale Codului de procedură penală și ale Legii nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură;
- Independența procurorului este subminată de către procurorul-șef și de către subdiviziunile Procuraturii Generale, care tractează acțiunile procurorului ierarhic inferior după bunul plac, fără a se lua în considerație prevederile legislației în vigoare și intima convingere la adoptarea soluției pe fiecare caz aparte;
- Există mai multe ordine și instrucțiuni interne care limitează independența;
- După clasarea urmăririi penale este probabilitatea ca ordonanța să fie anulată de Procuratura Generală;
- Toate deciziile urmează a fi coordonate cu procurorul ierarhic superior și/sau cu Procuratura Generală.
- Procurorul de caz nu are dreptul să semneze scrisori, răspunsuri din numele său adresate diferitor organe;
- Există frica de a aplica institutul dreptului discreționar, iar prin unele acte departamentale este interzisă aplicarea acestor prevederi;
- Lipsa statutului de magistrat pentru procuror;
- Independența procurorului poate fi afectată de indicațiile verbale ale superiorilor.

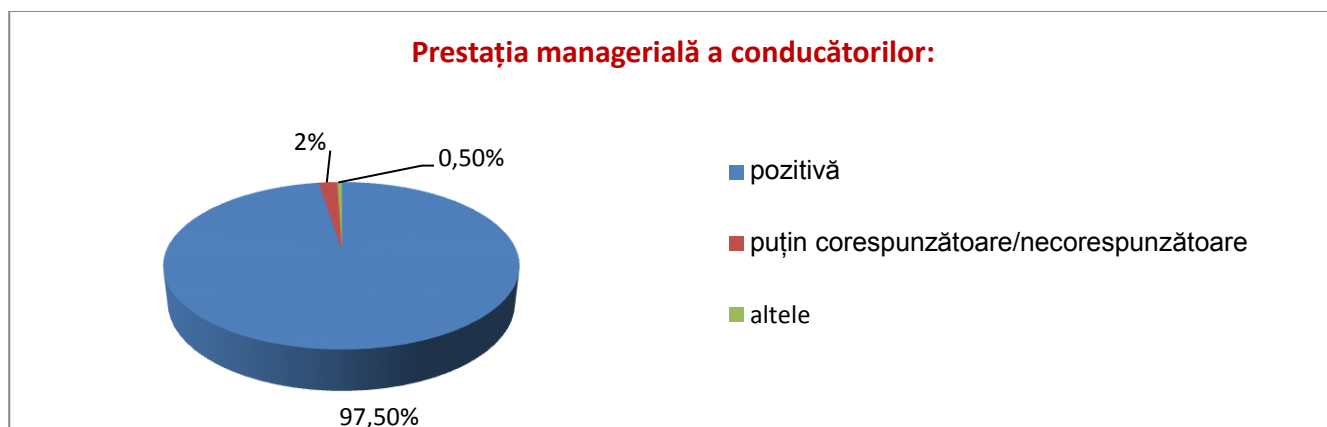

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

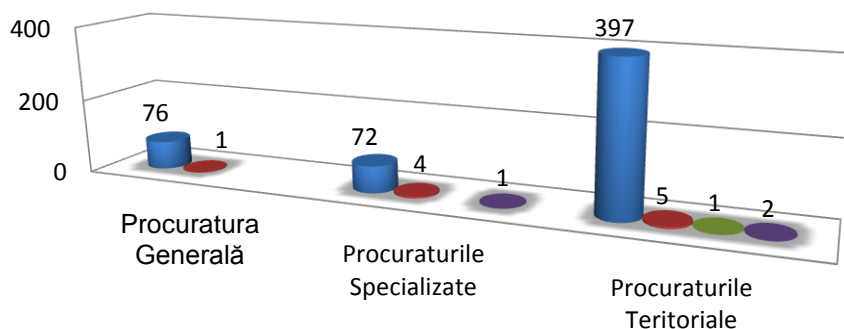
- Se dau indicații informale din partea conducerii Procuraturii Generale.

Aprecierea prestației manageriale a conducătorului nemijlocit

Analizând percepția asupra prestației manageriale a conducătorului nemijlocit, 97,5 % din numărul total de repondenți au menționat despre o prestație pozitivă și doar circa 2 % din procurorii chestionați au menționat despre prestația managerială nu pe deplin corespunzătoare sau necorespunzătoare a conducătorilor. Ultima categorie de repondenți fiind procurori din procuraturile teritoriale și specializate.

Cum apreciați prestația managerială a conducătorului Dvs.?

	Procuratura Generală	Procuraturile Specializate	Procuraturile Teritoriale
■ Pozitivă	76	72	397
■ Nu pe deplin corespunzătoare	1	4	5
■ Necorespunzătoare			1
■ Fără răspuns		1	2

Fiind solicitați să motiveze răspunsurile : în ceea ce privește managementul apreciat ca fiind - nu pe deplin corespunzător sau necorespunzător, doar 2,5% din numărul total de procurori repondenți din procuraturile specializate și teritoriale, au afirmat că:

- Un manager bun trebuie să consolideze colectivul, însă prestația managerială lipsește și se reduce doar la prestația ierarhică;

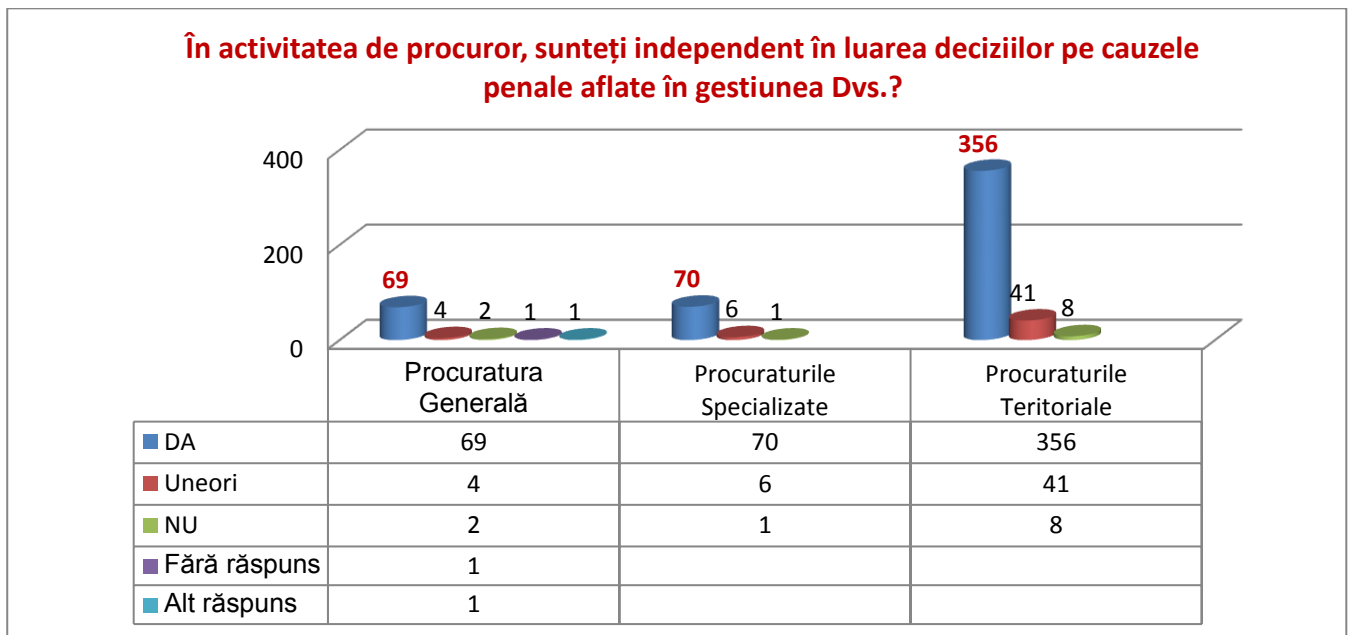

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

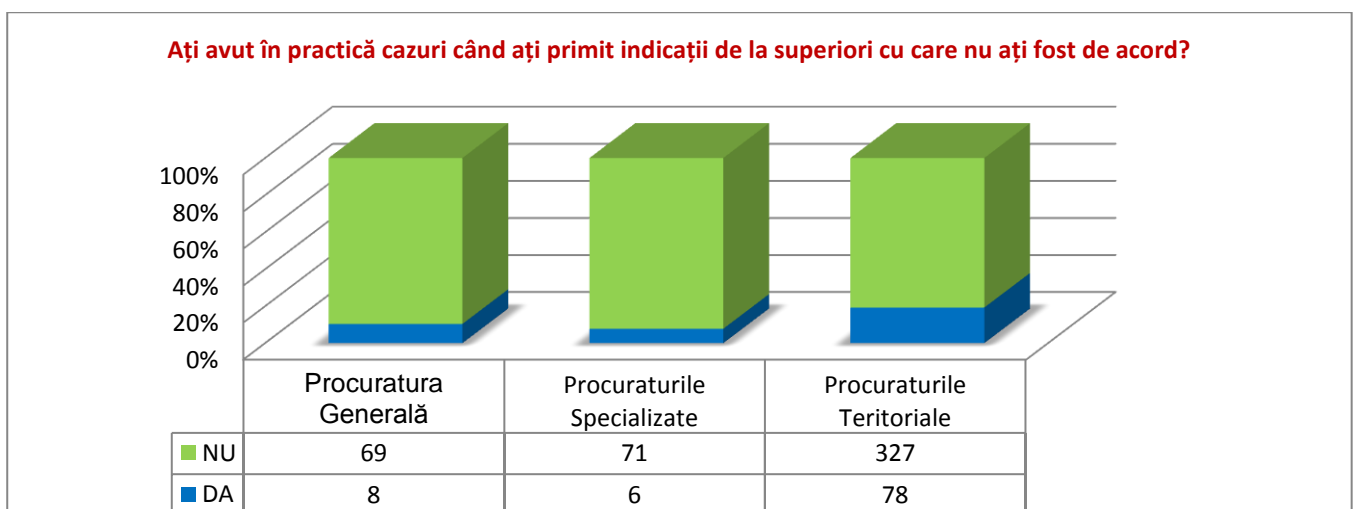
- Parte din obligațiunile de serviciu a conducătorului sunt preluate sau puse în sarcina subalternului;
- Excesul de „indicații”, dar care derivă de la conducerea Procuraturii Generale;
- Asigurarea tehnico-materială slabă.

Independența la luarea deciziilor pe cauzele penale din gestiune

Fiind chestionați despre independența în luarea deciziilor 89,61 % de repondenți din Procuratura Generală, 90,9% din procuraturile specializate și 87,9 % din cele teritoriale au răspuns că sunt independenți la această întrebare.

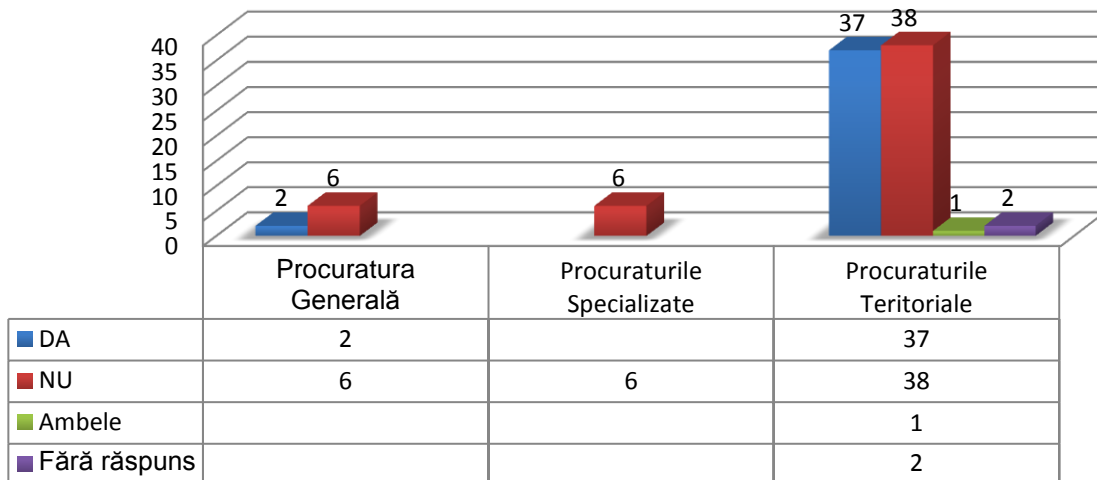
În același context procurorii au fost intervievați cu privire la experiența de dezacord față de indicațiile conducătorilor. Din numărul total de repondenți, 92 persoane (16,5 %) au afirmat că au avut astfel de experiență, iar din ei 38 persoane (42%) au indicat că aceste indicații au fost scrise.

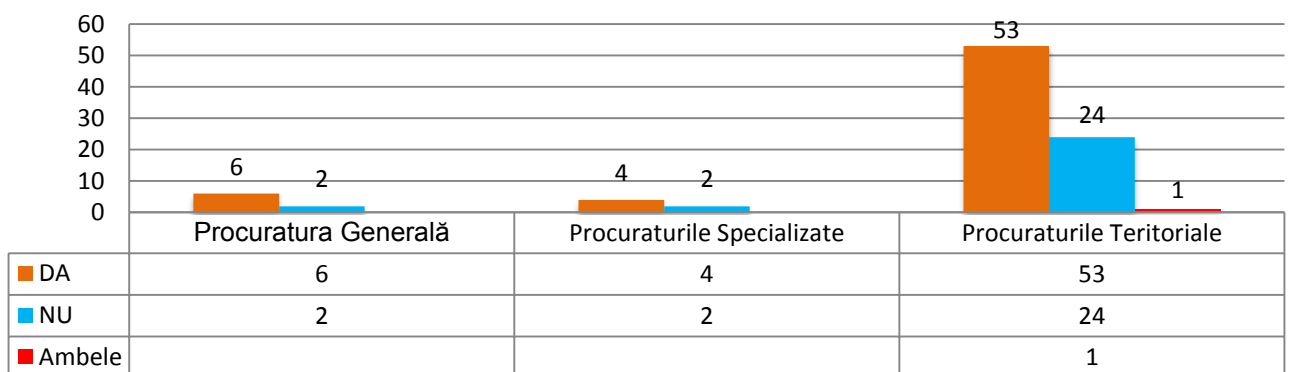
Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

Aceste indicații au fost date în scris?

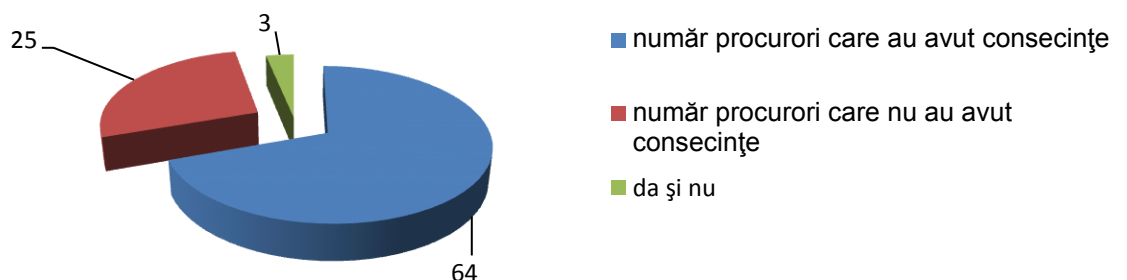
Din numărul de 92 de persoane, care au afirmat că au primit de la conducători indicații cu care nu au fost de acord, 63 persoane au confirmat că au executat aceste indicații.

Ați executat aceste indicații ?

În 64 de cazuri procurorii chestionați, au declarat că nu au avut de suferit consecințe pentru neexecutarea indicațiilor superiorilor. Totodată, 25 de procurori au menționat despre survenirea consecințelor, iar 3 persoane au indicat ambele răspunsuri.

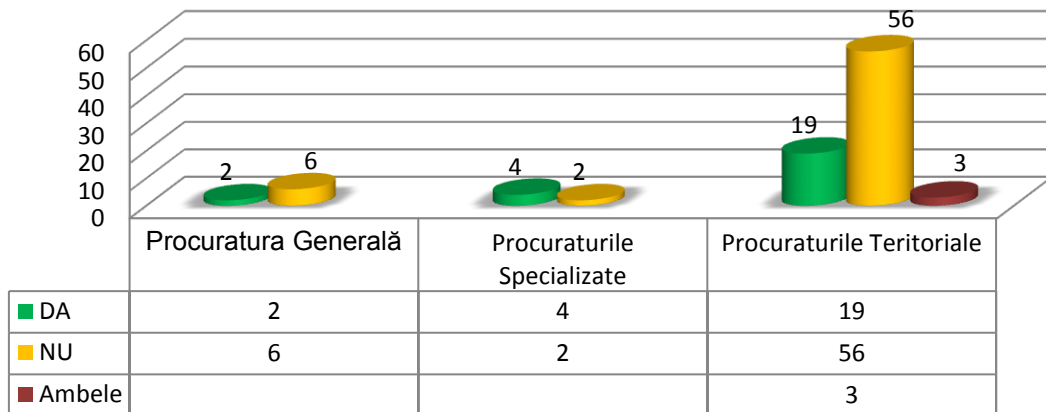
Consecințe pentru neexecutare indicații

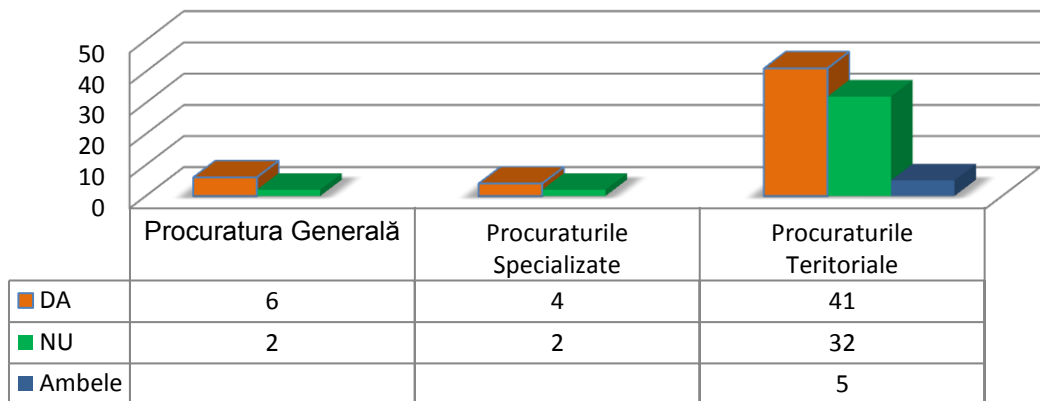
Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

Ați avut de suferit consecințe nefavorabile urmare a neexecutării indicațiilor superiorilor ?

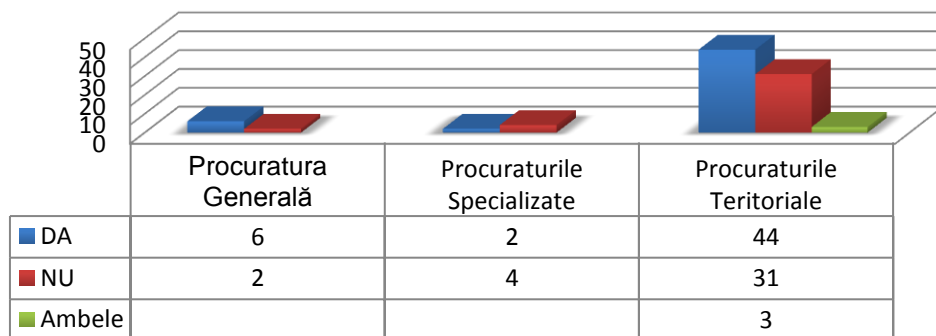

Fiind analizată originea indicațiilor care erau în contradicție cu propriile viziuni ale 92 de repondenți, procurorii chestionați au indicat că aceste indicații au parvenit în egală măsură atât de la șefii lor nemijlociți, cât și de la Procuratura Generală.

Aceste indicații au parvenit de la conducătorul nemijlocit al Dvs.?

Aceste indicații au parvenit de la Procuratura Generală?

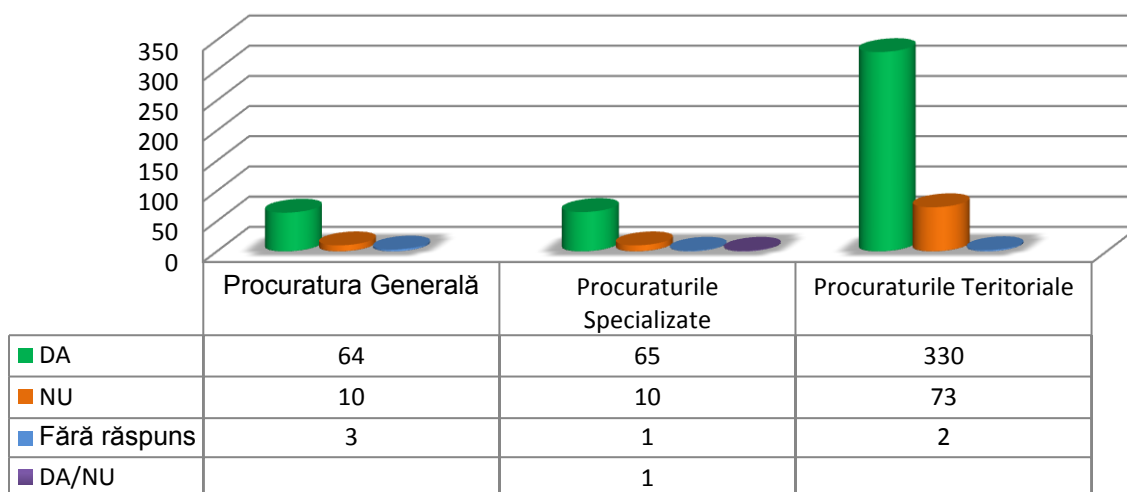

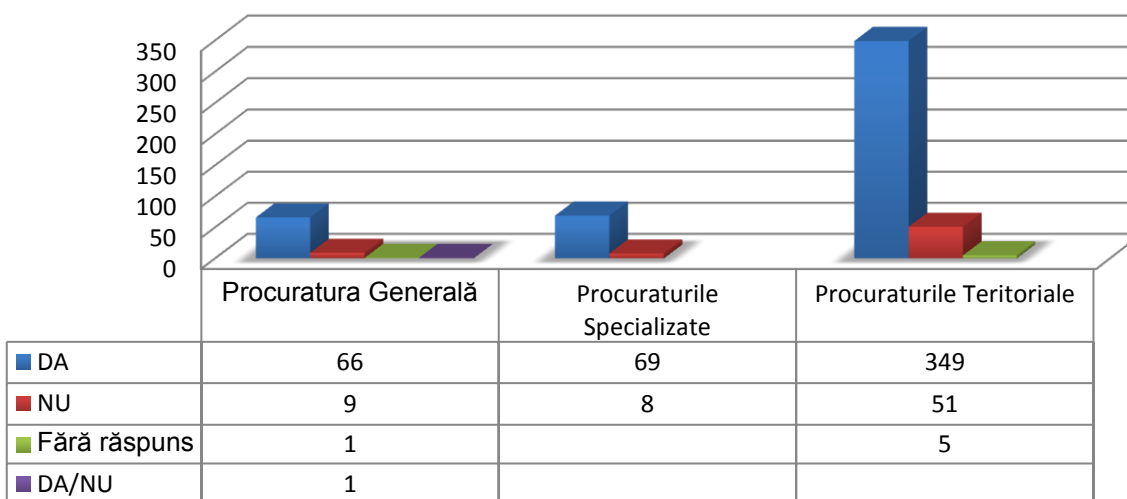
Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

În cadrul sondajului a fost studiată percepția procurorilor asupra rolului Procuraturii Generale și a Consiliului Superior al Procurorilor în domeniul garantării respectării independenței acestora.

Considerați că Procuratura Generală este un garant al respectării independenței Dvs.?

Considerați că organele de autoadministrare ale procurorilor sînt un garant al respectării independenței Dvs.?

Astfel, din numărul total de 559 de repondenți, 82 % au indicat Procuratura Generală ca fiind un garant al respectării independenței. Concomitent, circa 87 % din repondenți consideră organele de autoadministrare ale procurorilor ca fiind garant al respectării independenței.

Contrar acestor opinii circa 17% din numărul total de repondenți au negat rolul de garant al independenței a Procuraturii Generale și 12% au negat rolul organelor de autoadministrare ale procurorilor .

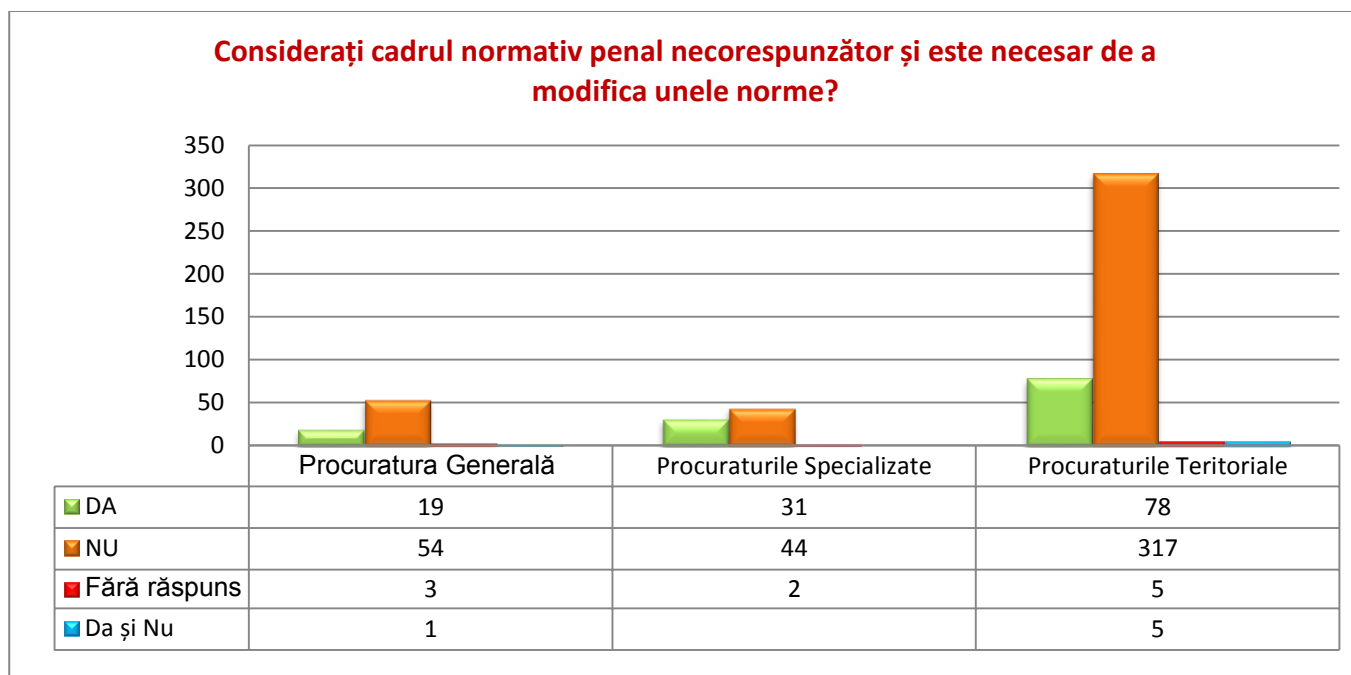

Procuratura Republicii Moldova

PROCURATURA GENERALĂ

Coresponderea cadrului normativ penal

În cadrul sondajului procurorii au fost chestionați, inclusiv, cu privire la opinia despre corespunderea cadrului normativ penal, fiind solicitate viziuni și propuneri cu privire la necesitatea modificării acestuia.

Din eșantionul general de repondenți, procurorii nu exprimă o poziție unitară la capitolul necesităților modificării cadrului normativ penal necorespunzător.

Astfel, 54 de repondenți din cadrul **Procuraturii Generale** consideră cadrul normativ penal corespunzător, iar 19 persoane consideră că este necesară modificarea acestuia, în următoarele domenii:

- Este necesar de a revizui și modifica textul infracțiunilor prevăzute de art. 220, 328, 327 și 335 din Codul penal;
- Modificarea tuturor infracțiunilor prevăzute în Capitolul. IX al Codului penal (*Infracțiunile ecologice*), încât aceste infracțiuni să fie de rezultat și de pericol, adică componentele de infracțiune să fie formal-materiale.
- E necesar de a decriminaliza unele fapte penale;
- Este necesară definirea noțiunii de „prostituție” în Codul penal;
- Prevederile art. 55 și art.106 CP – nu sunt coroborate complet cu dispozițiile Codului de procedură penală, care reglementează competența și atribuțiile procurorului;
- Este necesară clarificarea sintagmelor din partea generală a codului care se referă la institutul împăcării și medierii.

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

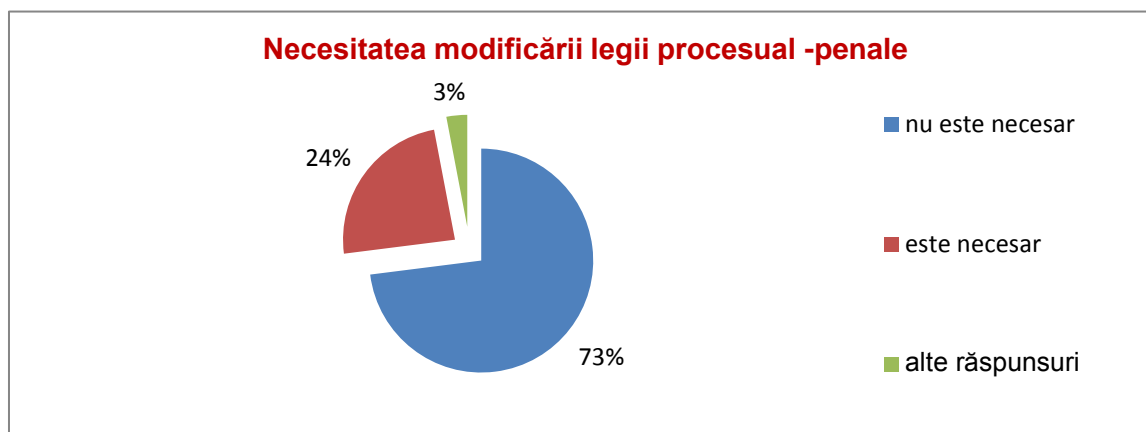
Repondenții din **procuraturilor specializate**, în 44 cazuri au răspuns că nu este nevoie de a modifica legislația penală, iar 31 repondenți au optat pentru modificarea acesteia sub următoarele aspecte:

- Modificarea legislației penale în domeniul infracțiunilor fiscale și contrabandă;
- Reducerea sancțiunii pentru infracțiunea prevăzută la art.325 Cod penal;
- Stabilirea la art.326 Cod penal a obiectul remunerării ilicite în quantum expres;
- Modificarea art.332 Cod penal, cu excluderea sintagmei „*interesul personal sau material*”, deoarece la art.327 Cod penal a fost exclus.
- A modifica art. 324, 327 și 328 din Codul penal, concretizarea laturii obiective a abuzului;
- Reglementarea mai explicită a sintagmei „*interes public*”;
- Delimitarea mai exactă a infracțiunilor de același gen;
- Modificarea art.165, 206, 220 din Codul penal, nu este clară diferența între infracțiunile prevăzute de art.165 și 168; 165 și 302 Cod penal;
- Sporirea rolului pedepsei pecuniare;
- Reducerea pedepselor pentru infracțiunile de trafic de ființe umane, tortură;
- Revizuirea pedepselor prevăzute de Codul penal;
- Modificarea prevederilor art.106¹ Cod penal.

În **procuraturile teritoriale** 317 repondenți au răspuns că nu este nevoie de a modifica legislația. Totodată 78 repondenți consideră necesară modificarea legislației penale, dar nu au invocat nici un argument în acest sens și nu au specificat domeniile de intervenție.

Corespondere cadrului normativ procesual-penal

În contextul reformării Procuraturii, creării procuraturilor specializate și prioritizării competențelor, procurorii au fost intervievați fiindu-le solicitată opinia cu privire la necesitatea modificării legii procesual-penale.

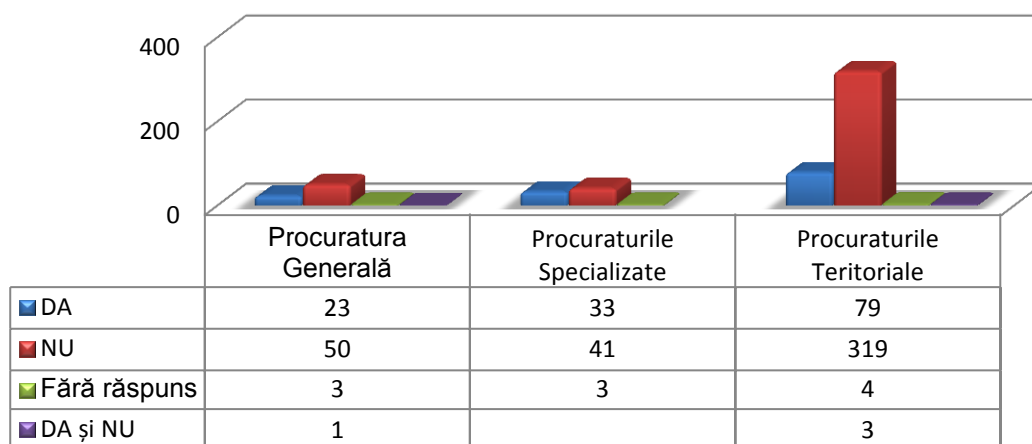

Procuratura Republicii Moldova

PROCURATURA GENERALĂ

Considerați cadrul normativ procesual-penal necorespunzător și este necesar de a modifica unele norme?

Deși circa 30% din repondenții din cadrul **Procuraturii Generale** au menționat despre necesitatea modificării legii procesual-penale, ca domeniu de intervenție au fost indicate următoarele:

- Modificarea prevederilor capitolului IX din Codul de procedură penală, fără a specifica esența modificării și argumentele în acest sens.
- Simplificării procesului penal;
- Revizuirea prevederilor art.199 din Codul de procedură penală, deoarece lipsește mecanismul executării aducerii silite.
- Revizuirea art. 329 alin.(2) din Codul de procedură penală, pe motiv că procurorul nu are dreptul să conteste respingerea demersului de preluare a urmăririi penale;
- Excluderea termenului de menținere în calitate de bănuît a persoanei sau excluderea statutului de bănuît;
- Cadrul normativ necesită a fi ajustat la standardele europene /eliminat anumiți termeni de procedură, simplificarea anumitor măsuri de siguranță;
- Trebuie simplificată procedura de verificare a acțiunilor, limitarea nivelelor de control ierarhic și judiciar;
- Modificarea prevederilor legale ce reglementează încasarea cheltuielilor judiciare;
- De a stabili principiul procedurii exclusiv scrise în fața Curții Supreme de Justiție;
- De înlocuit principiul oficialității procesului-penal (art.28 Cod de procedură penală) cu principiul discreționar al procurorului de a începe urmărirea penală;
- Revizuirea procedurii reglementate de prevederile art.559 din Codul de procedură penală, care se referă la recunoașterea hotărârilor instanțelor străine.

În **procuraturile specializate** pentru modificarea legii procesual-penale au optat circa 43 % din repondenți și au specificat despre necesitatea :

- Revizuirea procedurii penale, deoarece este prea complicată;

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

- Revizuirea prevederilor ce reglementează termenul de urmărire penală;
- Revizuirea rolului și competenței organului de urmărire penală;
- Acordarea ofițerilor de investigații a statutului de ofițer de urmărire penală;
- Revizuirea prevederilor art. 298 - 299¹ Cod de procedură penală (controlul procurorului și controlul ierarhic);
- Revizuirea prevederilor art. 300 – 313 din Codul de procedură penală:
 - Revizuirea procedurii de contestare a actelor la judecătorul de instrucție, cu limitarea verificării de judecătorul de instrucție a actelor procesuale;
 - Modificare art.313 din Codul de procedură penală, astfel încât să nu se conteste ordonanța de refuz, clasare la Curtea de Apel;
- Revizuirea prevederilor ce reglementează statutul de bănuț, la art.63 CPP să fie specificat expres că statutul de bănuț se acordă printr-un act separat (ordonanță de recunoaștere în această calitate), pentru a evita interpretările duble ce țin de momentul acordării acestei calități;
- Revizuirea prevederilor ce reglementează măsurile speciale de investigații;
 - A modifica prevederile art.132¹ - 138² din Codul de procedură penală pentru a acorda posibilitatea de a efectua măsuri speciale de investigații și la infracțiunile de la art.326 alin.(1) și art.324 alin.(4) din Codul penal, pentru infracțiuni mai puțin grave și ușoare;
 - Revizuirea prevederilor art.132¹-138³, art.132⁴-132⁵ din Codul de procedură penală;
 - Excluderea procedurii de stabilire a pertinentei după efectuarea interceptării și înregistrării comunicărilor. (art.132⁹ alin.(12) Cod de procedură penală);
- Revizuirea prevederilor art. 175-196 din Codul de procedură penală și majorarea termenului ținerii sub arest preventiv pe cauzele penale la infracțiunile deosebit și excepțional de grave;
- Revizuirea prevederilor art. 287 din Codul de procedură penală (reluarea urmăririi penale);
- Revizuirea prevederilor legale, care reglementează suspendarea din funcție.

Din repondenții **procuraturilor teritoriale** 319 consideră că nu este necesară modificarea cadrului normativ procesual-penal și doar 79 din această categorie de repondenți au invocat necesitatea modificării legii procesual-penale, fără a specifica domeniile de intervenție.

Utilitatea instrucțiunilor și metodologiilor Procuraturii Generale.

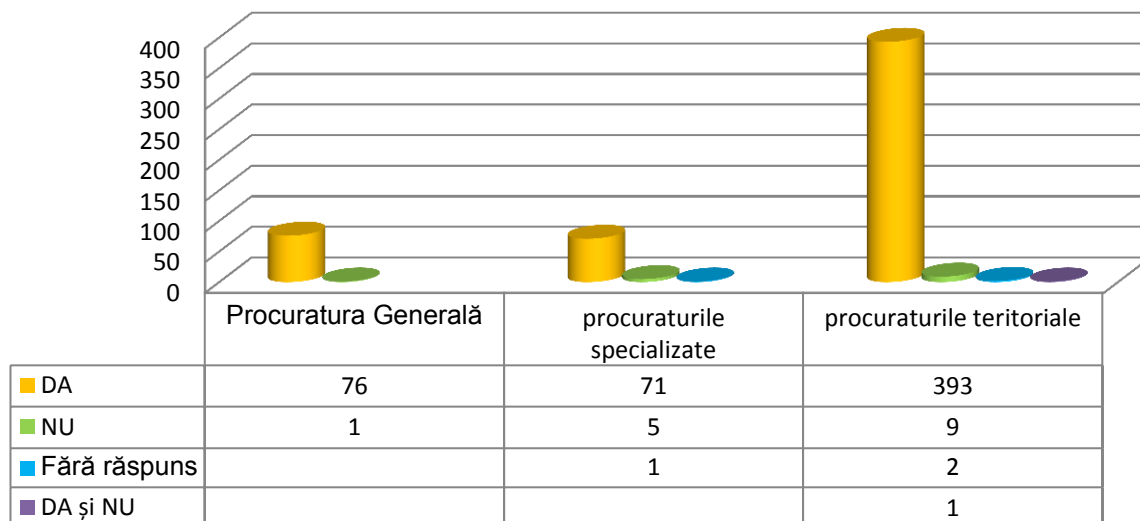
Analizând eficacitatea comunicării existente între Procuratura Generală și celelalte procuraturi, procurorii participanți la sondaj au fost chestionați cu privire la modul de

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

percepție a utilității actelor de coordonare și unificare a practicii în diverse domenii, care sînt emise de către Procuratura Generală.

Considerați instrucțiunile și recomandările metodologice ale Procuraturii Generale utile pentru activitatea Dvs.?

Repondenții din cadrul **Procuraturii Generale** au menționat practic în volum de 100 % asupra utilității instrucțiunilor și recomandărilor metodologice.

Cât privește procurorii din **procuraturile specializate** 71 repondenți le consideră utile pentru activitatea lor, doar 5 repondenți nu le consideră efective, iar 1 respondent nu au avut un răspuns pentru această întrebare.

Cele 5 persoane, care nu consideră utile instrucțiunile și recomandările emise de Procuratura Generală, au invocat următoarele:

- Nu sunt recomandări, ci indicații;
- Creează impedimente la aplicarea Legii (în special la aplicarea prevederilor art.55 din Codul penal);
- Au caracter formal;
- Sînt ilegale, ele nu pot genera norme juridice noi (*vezi Hot. CSP transferul procurorilor*);
- Nu sînt utile de fiecare dată;
- Multe instrucțiuni sunt generate de ambițiile unor persoane, care încearcă să dovedească în așa mod că reprezintă vreo importanță;
- Deși sunt cu titlu de recomandare, sînt obligatorii.

Asigurarea tehnico-materială

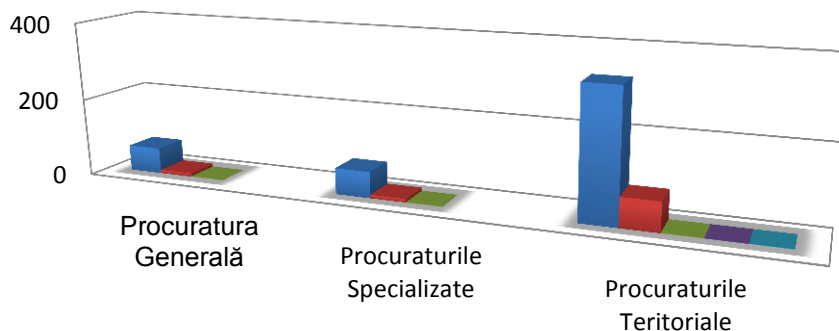
Percepția asupra gradului de asigurare tehnico-materială a personalului fiind

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

importantă sub aspect managerial, repondenții au fost chestionați cu privire la acest aspect prin prisma corespunderii acestora sarcinilor stabilite în virtutea atribuțiilor ce le revin.

Considerați asigurarea tehnico-materială suficientă pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor de serviciu?

	Procuratura Generală	Procuraturile Specializate	Procuraturile Teritoriale
■ DA	67	67	328
■ NU	9	9	74
■ DA și NU	1	1	1
■ FĂRĂ RĂSPUN			1
■ PARȚIAL			1

Din numărul total de persoane (77 procurori) chestionate din cadrul **Procuraturii Generale** circa 87% (67 procurori) au afirmat că asigurarea tehnico-materială corespunde sarcinilor stabilite la locul de muncă și este suficientă pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor de serviciu, iar un singur repondent a indicat răspunsul „*Da și Nu*”. Totodată, doar 9 persoane (circa 12%) au menționat că asigurarea tehnico-materială nu este suficientă, fără a argumenta și specifica care sînt lacunele.

Identică este și percepția procurorilor din cadrul **procuraturilor specializate**, care însă au specificat aspectele care necesită îmbunătățire:

- Este necesar echipament: suporturi tehnice pentru copierea informației, notebook-uri, printere portabile, mijloace tehnice pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații;
- Este necesară majorarea numărului de unități de transport;
- Este necesară majorarea limitei de combustibil acordat;
- Este necesară majorarea numărului de birouri, inclusiv cu spațiu mai mare;
- Este necesară amenajarea cu mobilă a birourilor.

Din numărul de 405 repondenți din **procuraturile teritoriale**, 328 de procurori (circa 81%) au indicat despre corespunderea asigurării tehnico-materiale exercitării eficiente a atribuțiilor. Concomitent, 74 de procurori (circa 18%) din procuraturile

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

respective au menționat despre insuficiența asigurării tehnico-materiale, iar 1% din persoanele chestionate au dat alte răspunsuri.

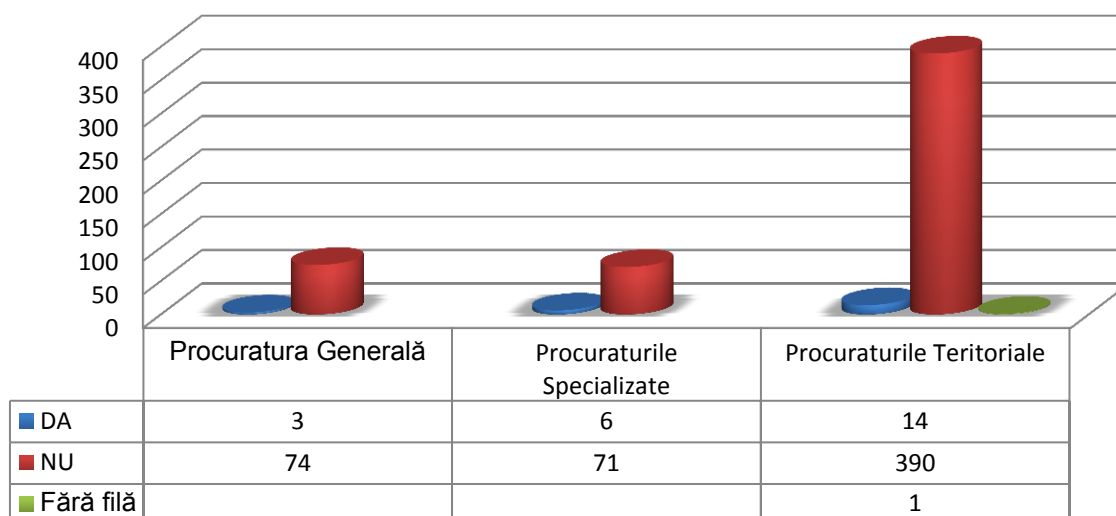
Procurorii care au indicat insuficiența asigurării tehnico – materiale au argumentat invocând următoarele:

- Lipsa echipamentului tehnic corespunzător sau este învechit (computere, printere etc.) ;
- Materialele redistribuite sunt de calitate inferioară;
- Clădirea procuraturii este în stare avariata, lipsesc condiții sanitare;
- Nu se alocă mijloace pentru repararea sediului;
- Într-un birou sînt plasați mai mulți procurori;
- Birourile sînt mici, fără mobilă, fără reparație;
- Insuficiență de mijloace de transport și de combustibil;
- Suportarea de către procurori a cheltuielilor din cont propriu la exercitarea atribuțiilor de serviciu, deplasările în teritoriu se efectuează din bani proprii.

Existența factorilor externi care influențează negativ activitatea

Întru evaluarea gradului de impact a mediului din afara instituției asupra activității procurorilor, precum și pentru a identifica acești factori, repondenții au fost solicitați nu numai să-și expună percepția asupra existenței factorilor externi negativi, dar și să-i indice.

Există sau nu factori externi care influențează negativ activitatea Dvs.?

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

Procurorii chestionați din cadrul **Procuraturii Generale**, au afirmat, în proporție de 96% că nu există factori externi care ar influența negativ activitatea lor, doar 4 % (3 persoane) au indicat la existența unor astfel de factori negativi, specificând:

- Implicarea politicului în activitatea procurorului;
- Harta judecătorească;
- PIGD.

La nivelul **procuraturilor specializate** 71 repondenți (circa 92%) consideră că astfel de factori care influențează negativ activitatea procurorilor nu sînt, iar 6 repondenți (circa 8 %) au o opinie contrarie, pe care au argumentat-o invocând următoarele:

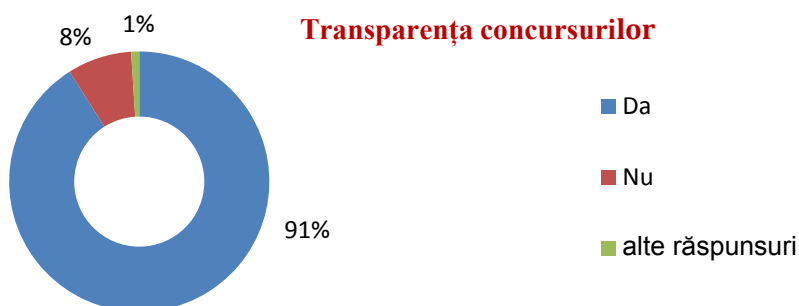
- Imixtiunea politicului în dosare;
- Critica excesivă în mass-media, fără a avea suport juridic;
- Utilizarea de către persoanele bănuite, învinuite, inculpate a mijloacelor mass - media pentru intimidarea judecătorilor;
- Formarea și manipularea cu opinia publică;
- Lipsa independenței absolute a instituției.

Persoanele chestionate din cadrul **procuraturilor teritoriale**, în proporție de 96 %, afirmă că nu sunt influențați de nici un factor, pe când 3,5 % susțin contrariul, indicînd următorii factori:

- Instabilitatea din societate și sistemul politic;
- Grija de a pierde locul de muncă, în cazul neexecutării „indicațiilor”,
- Reformele din sectorul judecătorec nu sunt coordonate cu cele din Poliție și Procuratură și alte organe de drept;
- Nu există traducători pentru a participa la acțiunile procesuale și pentru a traduce actele procesuale în termeni restrânși.
- Atitudine neobiectivă a reprezentanților mass-media.
- Imixtiunea colaboratorilor Inspectoratului General de Poliție în luarea deciziilor și impunerea reținerii persoanelor.

Transparența concursurilor pentru cariera procurorilor

În contextul evaluării gradului de percepție a procurorilor asupra funcționalității mecanismelor care asigură cariera acestora, repondenții au fost chestionați cu privire la transparența concursurilor pentru carieră.

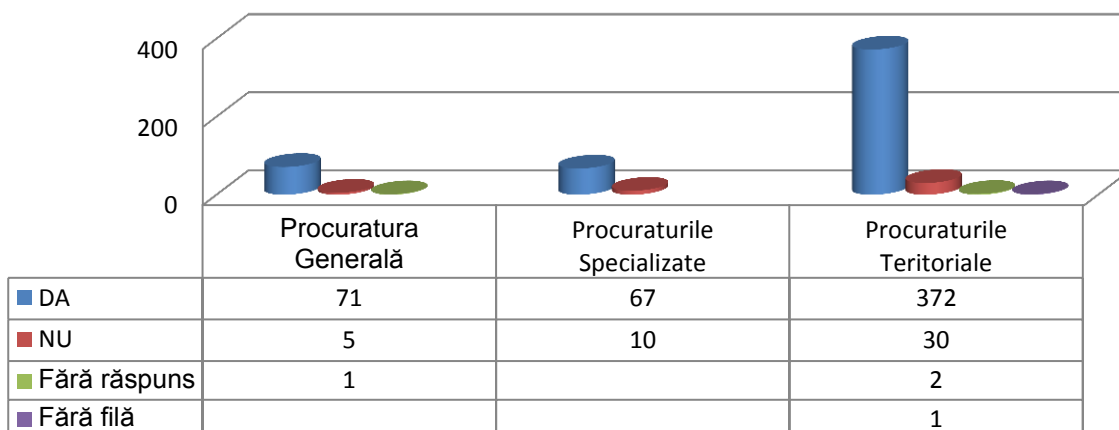

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

Din numărul total de repondenți, 71 procurori din Procuratura Generală, 67 din procuraturile specializate și 372 din procuraturile teritoriale au afirmat că sunt suficient de transparente concursurile pentru cariera procurorilor și doar 45 de repondenți au afirmat contrariul.

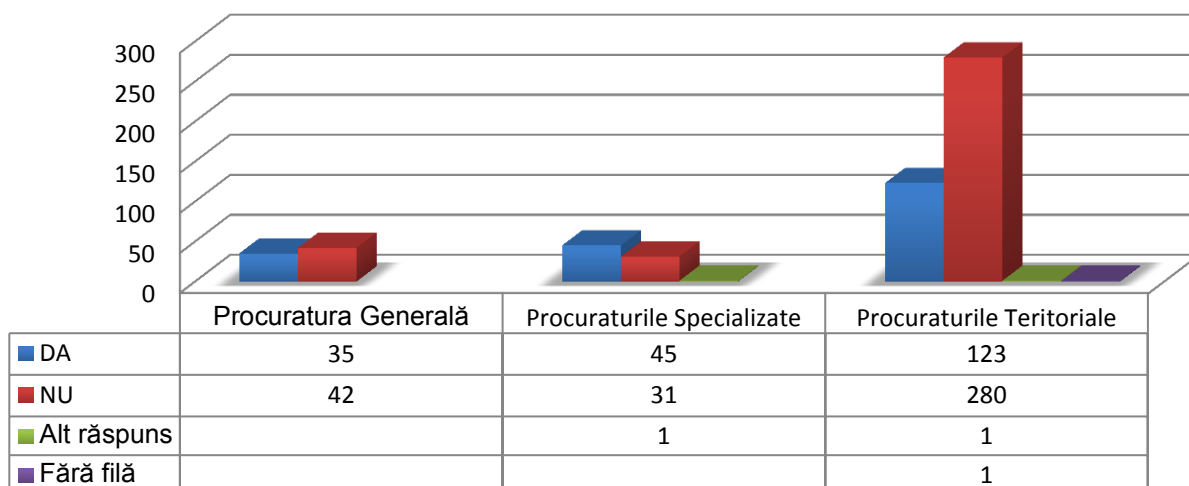
Sunt suficient de transparente concursurile pentru cariera procurorilor?

Coroborarea modului de organizare al Procuraturii cu harta judecătorească

Pornind de la scopul și obiectivele sondajului, pentru a stabili în ce mod sînt percepute schimbările determinate de reformarea instituției în raport cu reformarea sistemului judecătoresc, procurorii au fost chestionați cu privire la oportunitatea ajustării hărții Procuraturii la harta judecătorească.

Considerați că o eventuală hartă a Procuraturii ar trebui coroborată cu harta judecătorească?

Procuratura Republicii Moldova PROCURATURA GENERALĂ

Din numărul total de respondenți, 63% (353 procurori) au expus opinia contra coroborării hărții Procuraturii cu cea judecătorească, iar 36 % (203 procurori) au enunțat opinia de a corobora aceste hărți.

Dacă în cazul Procuraturii Generale și a procuraturilor teritoriale prevalează opiniile care sunt împotriva ajustării teritoriale a Procuraturii la harta judecătorească, procurorii din cadrul procuraturilor specializate preponderent susțin necesitatea unei astfel de ajustări (circa 58% din procurorii acestor procuraturi care au participat la sondaj).

5.Rezultatele generale

Sondajul a identificat o percepție a procurorilor majoritar pozitivă asupra reformei instituției, inclusiv și cu privire la mecanismul de selecție și carieră.

Majoritatea procurorilor au menționat despre percepția de fortificare a independenței procurorilor în exercitarea atribuțiilor.

Totodată, urmează a se ține cont de deficiențele manageriale semnalate în domeniul (*comunicării, interacțiunii, organizării, asigurării tehnico-materiale etc.*). În acest context este recomandabilă efectuarea unui studiu asupra stării de fapt prin prisma deficiențelor sau lacunelor menționate de respondenți, pentru identificarea eventualelor soluții.

De asemenea, ținând cont de rezultatele sondajului este necesară o analiză detaliată a propunerilor de modificare a legislației prin prisma proiectelor deja existente sau elaborarea unor proiecte noi de legiferare.

Concomitent, în unele domenii (*trafic de ființe umane, corupția ș.a.*) care creează confuzii și deficiențe pentru aplicarea legii materiale în practică este oportună organizarea unor instruirii suplimentare ale procurorilor cu ulterioara evaluare a acestora.